

## SÈRIE 5

<b>Exercici 1. OPCIÓ A. Els afusellaments del 3 de maig, de Francisco de Goya</b>	<b>5 punts</b>
<b>Esquema d'anàlisi</b>	<b>1 punt</b>
<b>Espai cronològic, històric i cultural</b>	<b>1 punt</b>
<b>Cronologia:</b> 1814.	0,20
<b>Context cultural:</b>	0,80
<ul style="list-style-type: none"> <li>– L'obra de Goya, en les seves diferents etapes, representa la societat cortesana i burgesa del segle XVIII, amb la qual el pintor entra en contacte gràcies a la seva posició rellevant com a pintor de cambra del rei Carles IV.</li> <li>– En els ambients artístics predomina el gust per les formes neoclàssiques i academicistes.</li> <li>– Enfrontament entre les idees de la Il·lustració i la forta influència de l'Església. Goya optà sempre per les idees progressistes i il·lustrades.</li> </ul>	
<b>Context històric:</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Constitució de Cadis l'any 1812.</li> <li>– Arribada de Ferran VII l'any 1813, un cop acabada la Guerra del Francès.</li> <li>– Retorn de les polítiques absolutistes per part del rei Ferran VII.</li> <li>– Abolició de la Constitució l'any 1814.</li> </ul>	
<b>Estil i característiques formals i compositives</b>	<b>2 punts</b>
<b>Estil:</b> neoclàssic-romàntic. [S'admet estil personal goyesc.]	0,50
<b>Elements formals i compositius:</b> [Un mínim de 5]	0,30 c/u
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Predomina el color sobre el dibuix i la paleta de tons foscos, introdueix contrastos lumínics accentuats per la taca blanca de la camisa de l'home que aixeca els braços.</li> <li>– La llum és un element important en la composició, ja que delimita també les dues zones de la pintura.</li> <li>– La composició mostra dues línies diagonals: la de la muntanya del Príncep Pio amb el grup de civils i la del grup de soldats situats d'esquena a l'espectador. Es crea així un conjunt de gran força i dramatisme per l'escena representada.</li> <li>– L'estructura compositiva emmarca els personatges dins un triangle invertit, format pel grup de soldats en diagonal i el grup d'afusellats de la part esquerra del quadre.</li> <li>– Composició profunda amb la combinació de la perspectiva geomètrica i l'aèria.</li> <li>– L'escena està representada amb un gran realisme i expressivitat que mostra el moment de la mort i el que és més terrible, la seva ineludible arribada. S'introdueix d'aquesta forma un element visual temporal de l'acció.</li> <li>– És una representació dinàmica d'un moment brutal, els cossos es dobleguen i els rostres transmeten sentiments extrems que l'espectador pot veure de forma frontal, per contra el grup de soldats que estan d'esquena no mostren les seves fisonomies i semblen autòmats sense rostre.</li> </ul>	

Significat i funció	1 punt
<p><b>Tema:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Representació dels fets succeïts a Madrid quan el poble es va rebel·lar contra les tropes napoleòniques. El moment que reflecteix el quadre és l'afusellament de les persones que havien participat en l'enfrontament del dia anterior, 2 de maig, entre el poble de Madrid i l'exèrcit invasor.</li> </ul>	0,40
<p><b>Significat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- L'escena, carregada de realisme, mostra els patriotes com a gent civil, del poble, i és un crit davant de la irracionalitat i la crueltat de la guerra, alhora que serveix de denúncia de la repressió i la violència.</li> <li>- Goya denuncia la irracionalitat de la guerra deshumanitzant els soldats francesos, que semblen autòmats sense rostre.</li> <li>- Iconogràficament, alguns autors veuen un simbolisme en la figura de l'home que aixeca els braços, que es relaciona amb la crucifixió, els colors grocs i blancs podrien representar l'Església i la llum la figura de Déu.</li> <li>- Altres autors donen a la llum un significat diferent: la llum és utilitzada pels assassins per matar i massacrar els rebels.</li> </ul>	0,30
<p><b>Funció:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- El quadre simbolitza, per part de Goya, una denúncia de la guerra, malgrat que l'encàrrec, fet pel Consell de Regència, tenia la finalitat de "perpetuar amb els pinzells de Goya les gestes o les escenes més notables i heroiques de la gloriosa insurrecció espanyola contra el tirà d'Europa". Forma parella amb <i>El dos de maig</i> o <i>La càrrega dels mamelucs</i>, pintura de caràcter més èpic.</li> </ul>	0,30

<b>Exercici 1. OPCIÓ B. Casa Kaufmann, de Frank Lloyd Wright</b>	<b>5 punts</b>
<b>Esquema d'anàlisi</b>	<b>1 punt</b>
<b>Espai cronològic, històric i cultural</b>	<b>1 punt</b>
<p><b>Cronologia:</b>1938.</p> <p><b>Context:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Període d'entreguerres.</li> <li>- Superació del crac de la Borsa de Nova York de l'any 1929.</li> <li>- Pujada del nazisme a Alemanya i del feixisme a Itàlia.</li> <li>- Consolidació del comunisme a l'URSS.</li> <li>- Guerra Civil Espanyola (1936-1939).</li> </ul>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
<b>Estil i característiques espacials i constructives</b>	<b>2 punts</b>
<p><b>Estil:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Organicisme.</li> </ul> <p><b>Característiques: [Un mínim de 5]</b></p> <p><b>Tipologia:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Casa unifamiliar.</li> </ul> <p><b>Aspectes espacials i constructius:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- La casa consta de tres plantes escalonades, construïdes damunt d'una superfície rocosa.</li> <li>- Contraposició entre els plans verticals de pedra [murs i xemeneia] i els horitzontals de formigó [terrasses en volada].</li> <li>- Asimetria entre els elements verticals i horitzontals.</li> <li>- Tres criteris constructius: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Encreuament continu d'uns volums damunt dels altres.</li> <li>- Creixement de l'edifici de dins a fora.</li> <li>- Integració de l'edifici en un espai natural.</li> </ul> </li> <li>- Ús del vidre i orientació dels espais interiors al paisatge, per potenciar el diàleg interior-exterior.</li> </ul> <p><b>Divisió interior:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Planta lliure, sense cap estructura reguladora d'espais.</li> <li>- Planta baixa amb accessos al salt d'aigua, vestíbul i terrasses.</li> <li>- Primer pis: dormitoris, banys i terrasses.</li> <li>- Segon pis: un dormitori, terrassa i accés al camí que porta a la caseta de convidats.</li> <li>- Predomini dels colors vermells en el mobiliari.</li> </ul> <p><b>Materials:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formigó armat, pedra, vidre i alumini.</li> </ul>	<p>0,50</p> <p>0,30 c/u</p>

<b>Significat i funció</b>	<b>1 punt</b>
<p><b>Significat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– Manifestació del poder econòmic i social de la burgesia dels Estats Units, després del crac de la Borsa de Nova York de l'any 1929, en aquest cas Edgard Kaufmann, director d'una gran empresa comercial a Pittsburgh.</li><li>– Ideologia arquitectònica de l'organicisme: Aconseguir un vincle harmònic entre la funció i l'entorn, capaç d'integrar en un tot orgànic el medi humà i el medi natural.</li></ul>	0,50
<p><b>Funció:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– Servei d'habitatge de segona residència dels seus propietaris.</li><li>– Materialització d'un ideal de l'arquitectura organicista: poder viure enmig de la natura sense renunciar a les comoditats de l'arquitectura moderna, i conjugar així ecologia i progrés.</li></ul>	0,50

<b>Exercici 2. Obra 1. Erectèon</b>	<b>5 punts</b>
<b>a) Situeu l'obra en el context cronològic, històric i cultural corresponent</b>	<b>1 punt</b>
<p><b>Cronologia:</b> 421-405. [S'admet segle V aC]</p> <p><b>Context històric i cultural:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Època clàssica: S'inicia després de les guerres mèdiques, quan l'Atenes de Pèricles va resultar vencedora i va implantar la democràcia.</li> <li>- Paper representatiu de l'Acròpolis, com a mostra del poder d'Atenes.</li> <li>- Moment dels historiadors Tucídides i Heròdot. Dramaturgs: Èsquil, Sòfocles i Eurípides (tragèdies); Aristòfanes (comèdies). Filosofia: Sòcrates, Plató i els sofistes.</li> </ul>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
<b>b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de l'escultura d'estil grec clàssic.</b>	<b>1 punt</b>
<p><b>Estil:</b> Grec clàssic.</p> <p><b>Característiques:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Període dels grans noms de l'estatuària grega: Policlet, Fídies, Miró (i lleugerament posteriors, Praxíteles, Escopes i Lisip).</li> <li>- Trencament dels principis de frontalitat i rigidesa de l'escultura arcaica.</li> <li>- Recerca del moviment.</li> <li>- Cànon anatòmic perfecte.</li> <li>- Equilibri i harmonia.</li> <li>- Utilització del <i>contrapposto</i>.</li> <li>- Originals en bronze.</li> </ul>	<p>0,20</p> <p>0,20 c/u</p>
<b>c) Observeu atentament les imatges i contesteu les quatre preguntes següents: 1) A quin ordre arquitectònic pertanyen els pòrtics nord i oest?; 2) Com s'anomenen els sis elements de suport del pòrtic sud?; 3) A quins espais corresponen els números de la planta de l'Erectèon; 4) En el conjunt de l'Acròpolis, quina lletra indica la situació de l'Erectèon?</b>	<b>1 punt</b>
<b>1)</b> Ordre jònic; <b>2)</b> Cariàtides; <b>3)</b> 1. Atenea; 2. Pòrtic nord; 3. Vestíbul; 4 i 5. Cel·les de Posidó i Erecteu; 6. Pòrtic de les cariàtides; <b>4)</b> A	0,25 c/u

<p><b>d) Contesteu les quatre qüestions següents: 1) Per què aquest temple s'anomena <i>Erectèon</i>? 2) A qui estava dedicat? 3) Explica la història de la seva gènesi. 4). Quina funció tenia?</b></p>	<p><b>1 punt</b></p>
<p>1) En honor d'Erecteu -mític rei atenenc de qui pren el nom-, considerat el fundador de les Panatenees, festivitats en honor de la deessa Atena.</p> <p>2) A Atena, Posidó, Cècrops i Erecteu.</p> <p>3) Segons la mitologia grega, Zeus va promoure una competició per escollir el déu protector de la ciutat d'Atenes, en què van participar Posidó, que va clavar el seu trident a la roca i va fer brollar aigua salada, i Atena, que va fer néixer d'entre les roques una olivera. Cècrops, primer rei de l'Àtica, va donar com a vencedora la deessa, i la polis va adoptar el nom d'Atenes en honor seu.</p> <p>4) Honorar la deessa Atena.</p>	<p>0,25 c/u</p>
<p><b>e) Indiqueu el nom de les QUATRE OBRES reproduïdes a la pàgina següent i digueu a quin estil pertanyen.</b></p>	<p><b>1 punt</b></p>
<p>A. <i>Victòria de Samotràcia</i>. Estil hel·lenístic.</p> <p>B. <i>Discòbol</i>, de Miró. Estil grec clàssic.</p> <p>C. <i>Elogi de l'aigua</i>, d'Eduardo Chillida. Estil abstracte.</p> <p>D. <i>August de Prima Porta</i>. Estil romà imperial.</p>	<p>0,25 c/u</p>

<b>Exercici 2. Obra 2. Portalada de Ripoll</b>	<b>5 punts</b>
<b>a) Situeu l'obra en el context cronològic, històric i cultural corresponent.</b>	<b>1 punt</b>
<p><b>Cronologia:</b> 1150-1170. [ S'admet segle XII]</p> <p><b>Context:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Aparició i consolidació del feudalisme.</li> <li>– Fundació de l'Orde del Cister per Robert de Molesnes i impulsada per sant Bernat de Claravall. Consolidació dels grans conjunts monacals. A Catalunya, monestirs masculins de Poblet i Santes Creus, i femení de Vallbona de les Monges.</li> <li>– Ambient rural centrat en l'explotació agrària de la terra o feu.</li> <li>– Època d'inseguretat civil, política i religiosa.</li> <li>– Aparició dels tres grans imperis al voltant de la Mediterrània: bizantí, islàmic i cristià.</li> <li>– Predomini de l'art bizantí a Bizanci, el musulmà a Al-Andalus i el romànic als territoris cristians.</li> <li>– Artistes itinerants. L'autor de la portalada de Ripoll és un mestre anònim del Rosselló i el seu taller.</li> </ul>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
<b>b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de la pintura d'aquest estil.</b>	<b>1 punt</b>
<p><b>Estil:</b> Romànic</p> <p><b>Característiques formals o conceptuals:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Pintura eminentment de temàtica religiosa.</li> <li>– Pintura al tremp [frontals] o al fresc [pintura mural].</li> <li>– Predomini del dibuix.</li> <li>– Tendència a la geometrització.</li> <li>– Perspectiva jeràrquica.</li> <li>– Colors purs i plans.</li> <li>– Simetria compositiva.</li> <li>– <i>Horror vacui</i>.</li> <li>– Adaptació de les figures a l'espai físic i al marc arquitectònic.</li> </ul>	<p>0,20</p> <p>0,20 c/u</p>

<p><b>c) Expliqueu CINC característiques formals, estructurals o materials d'aquesta obra</b></p>	<p><b>1 punt</b></p>
<p><b>Característiques</b></p> <p><b>Característiques formals:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ús del relleu: alt relleu i en algunes figures relleu proper a l'embalum rodó.</li> <li>- Cura dels detalls.</li> </ul> <p><b>Característiques estructurals:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Forma d'arc de triomf, que simplifica els elements constructius.</li> <li>- Estructurat en franges o frisos superposats sobre un sòcol. Podem observar tres grans registres:             <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Un d'inferior situat a cada costat dels muntants de l'arc central i emmarcat per columnes.</li> <li>2. Un de central amb tres registres i també emmarcat per columnes i coronat per una cornisa dentada.</li> <li>3. Un a manera d'entaulament que es presenta com un sol fris que abraça tota la longitud dels cossos inferiors i les arcuacions.</li> </ol> </li> <li>- La decoració omple tota la superfície de la portalada. <i>Horror vacui</i>.</li> <li>- Perspectiva jeràrquica en la representació dels personatges.</li> <li>- Supeditació de la forma i mida de les figures al marc arquitectònic.</li> <li>- Dinamisme en algunes escenes.</li> </ul> <p><b>Característiques materials:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Pedra sorrenca.</li> </ul>	<p>0,20 c/u</p>
<p><b>d) Contesteu les QUATRE qüestions següents: 1) En quin text s'inspira el programa iconogràfic d'aquesta portalada?; 2) Quina temàtica hi ha representada en les arquivoltes?; 3) Què hi ha representat en el fris superior senyalat en la imatge amb el número 6?; 4) Expliqueu la iconografia d'UN dels altres frisos (1, 2, 3, 4 o 5) o del sòcol.</b></p>	<p><b>1 punt</b></p>
<p>1) En els textos de la gran Bíblia de Ripoll.</p> <p>2) Temàtica d'ornamentació vegetal i geomètrica, signes del zodíac, els mesos de l'any i històries de la vida de sant Pau i sant Pere, Caín i Abel, Daniel i Jonàs.</p> <p>3) Déu en majestat envoltat per quatre àngels i els símbols de sant Mateu i sant Joan, i acompanyat pels 24 ancians de l'Apocalipsi.</p> <p>4) <b>Sòcol:</b> animals fantàstics i la representació dels set pecats capitals.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Animals del bestiar medieval relacionats amb l'infern.</li> <li>2. El rei David acompanyat per músics i la imatge de Crist acompanyada de diversos personatges històrics, entre els quals destaca l'abat Oliba.</li> <li>3. Escenes del Llibre dels Reis.</li> <li>4. Escenes de l'Èxode.</li> <li>5. Símbols de sant Marc i sant Lluç al centre, rodejats a banda i banda per les figures de 22 benaurats, apòstols i profetes.</li> </ol>	<p>0,25 c/u</p>



<b>e) Digueu quins símbols identifiquen els evangelistes Mateu, Marc, Lluç i Joan.</b>	<b>1 punt</b>
<b>Mateu:</b> àngel <b>Marc:</b> lleó <b>Lluç:</b> toro <b>Joan:</b> àliga	0,25 c/u

<b>Exercici 2. Obra 3: <i>Les tres Gràcies</i>, de Peter Paulus Rubens</b>	<b>1 punt</b>
<b>a) Situeu l'obra en el context cronològic, històric i cultural corresponent</b>	<b>1 punt</b>
<p><b>Cronologia:</b> 1639. [S'admet primera meitat del segle XVII]</p> <p><b>Context:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Domini espanyol a Flandes.</li> <li>- Pèrdua del territori holandès. Pau de Münster [1648]</li> <li>- A Espanya, regnat de Felip IV.</li> <li>- A França, regnat de Lluís XIII.</li> <li>- A Anglaterra, regnat de Carles I.</li> <li>- Papat d'Urbà VIII Barberini.</li> <li>- Poder de la Contrareforma.</li> <li>- Mitologia cristianitzada.</li> <li>- Segle d'Or de la literatura i la pintura a Espanya.</li> <li>- Universalització de l'art.</li> </ul>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
<b>b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de l'escultura d'aquest estil.</b>	<b>1 punt</b>
<p><b>Estil :</b> Barroc</p> <p><b>Característiques:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Escultura mitològica a Itàlia i França.</li> <li>- Escultura religiosa [imatgeria] a Espanya.</li> <li>- Materials: marbre i bronze a Itàlia.</li> <li>- Fusta policromada a Espanya. Ús de postissos [cabells naturals, ulls de vidre, llàgrimes de resina, vestits, joies, etc.].</li> <li>- Utilització de més d'un bloc de material [Bernini].</li> <li>- Un únic punt de vista [teatralitat].</li> <li>- Moviment i expressivitat...</li> </ul>	<p>0,20</p> <p>0,20 c/u</p>
<b>c) Expliqueu CINC característiques formals, compositives o tècniques d'aquesta obra.</b>	<b>1 punt</b>
<p><b>Característiques: [Un mínim de CINC característiques]</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Predomini de la línia corba.</li> <li>- Pinzellada oberta.</li> <li>- Composició tancada.</li> <li>- Composició unitària.</li> <li>- Interacció entre les tres figures mitjançant la relació física, de mirades i la d'un vel que les uneix.</li> <li>- Horitzó baix que potencia el caràcter monumental de la representació.</li> </ul> <p><b>Tècnica:</b> oli sobre tela</p>	0,20 c/u

d) Expliqueu el tema, el significat i la funció de l'obra.	1 punt
<p><b>Tema:</b></p> <p>Segons Hesíode, les tres Gràcies eren filles de Zeus i la nimfa Eurimone i acompanyaven Afrodita (deessa de l'amor). Els seus noms eren Aglae, Eufrosine i Talia.</p> <p><b>Significat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Personificació de la bellesa femenina.</li> <li>– Alguns autors pensen que les models podrien ser Isabel Brandt, la seva primera dona, que personifica la Gràcia de la dreta, i Helena Fourment, la seva segona dona, la Gràcia de l'esquerra. Altres s'inclinen a pensar que es tracta de variacions de Helena Fourment.</li> </ul> <p><b>Funció:</b> Decorativa. Temàtica mitològica apreciada en ambients cortesans.</p>	<p>0,50</p> <p>0,30</p> <p>0,20</p>
<p><b>e) Definiu QUATRE d'aquests CINC termes: columna salomònica, horror vacui, volta d'aresta, dovella, tondo.</b></p>	
<p><b>Columna salomònica:</b> columna que té el fust entorcillat en forma d'espiral. És típica del Barroc.</p> <p><b>Horror vacui:</b> Terror al buit. S'aplica a la concepció artística partidària de no deixar cap espai de l'obra plàstica sense treballar o decorar.</p> <p><b>Volta d'aresta:</b> volta generada per la intersecció de dues voltes de canó.</p> <p><b>Dovella:</b> cadascuna de les peces que es disposen radialment per formar la volta d'un arc.</p> <p><b>Tondo:</b> composició plàstica, pictòrica i escultòrica, realitzada en forma circular. Molt utilitzada en el Renaixement.</p>	<p>0,25 c/u</p>